LA PREDICAJO DI HAKUM

VICENTE COSTALAGO

La predicajo di Hakum

Vicente Costalago

Me dankas Partaka, qua revizis la texto.

Introdukto

La nekonocata rejio Hakum ne aparas en la diversa kroniki qui naracas l’eventi qui produktesis en la pasinto. Tamen, lua historio meritas rakontesar.

Ica esas la historio di Hakum, quan me skribis ek la diversa materiaro, quan me trovis en l’oficala biblioteko dil lando. La rejulo, Hak, demandis de me skribar ol, por ke ilua populo povez konocar ilua historio.

Ico esas la rezultajo.

Mlethum, skribisto dil rejio

I

La nomo dil rejio Hakum devenas ek la nomo di lua fondinto: Hak. Hak esis princo qua ne volis sequar la nova lego di l'Imperio. La nova imperiestro, Kazhul, pos entronigesir, imperis ke omna civitano di l'Imperio adorez ilu quale deo. Tamen, Hak, princo dil mikra princolando Hakum, decidis ne submisar, nam ico esis kontre lua religio.

"Nur un Deo, nur Il meritas adoresar", dicis Hak kande la sendito di l'imperiestro arivis por questionar la kauzo di ilua desobediemeso.

"Vu savas ke l'imperiestro ne esos felica, e ke la konsequantaji de tua agi…", respondis la sendito.

"Me asumos la konsequantaji de me agi", dicis Hak.

E quale esis la konsequantaji! L'imperiestro sendis ad ilu armeo por destruktar la tota princolando. La soldati mustis ocidar omna habitanti qui ne volis adorar ilu quale deo. Parto dil habitanti decidis, pro timo, obliviar lia devi ed adorar l'imperiestro; ma mikra grupo di loyala civitani sequis lia rejulo, Hak, vers la montokateni dil nordo.

Kelki de li mortigesis dal imperiestrala Soldati, e poki arivis al tero quan Hak trovis por krear nova

rejio. Ica tero nomizesis Hakum, la rejio di Hak; nova lando ube omni povus adorar Deo, la vera, sen esar persekutata da reji, imperiestri od altra guvernanti. Tale naskis la rejio di Hak, trans la montokateni dil nordo, qua divenis la frontiero inter ol e la granda imperio di Kazhul.

***

La yari pasis e pasis, e la mikra populo kreskis e divenis plu e plu granda, nam li benedikesis e sequis la principi di lia religio. L'ekonomio ne povis esar plu bona, feliceso plenigis la kordii di omna habitanti dil rejio ed omna civitano videsis quale membro di granda familio.

Ico ne pasis nevidita da l'imperiestro Kazhul, qua decidis sendar ilua grand armeo por konquestar la rejio e tale expansar ilua propra teri.

Granda esis la milito! Me ne povas naracar hike la prodaji ed agi dil habitanti dil rejio, ma me povas dicar ke li omna luktis til la fino por defensar lia libereso.

La rejo Hak asasinesis dal soldati di l'imperiestro, ma ilua filiulo, Hak la 2ma, fugis al monti por guidar la rezistado kontre l'invaderi.

Dum multa yari la yuna princo Hak la 2ma luktis kontre la imperiestro ed ilua armeo. Nulu povis vinkar il, til la instanto, kande Kazhul sendis ilua maxim povoza armo : la magiisto Zhukal.

Nur askoltar od audar ica nomo fremisigis uli! Zhukal esis la maxim povoza magiisto dil mondo, ed il esis konocata pro ilua feroceso, manko de empatio e sango-dursto. Tamen, il sendesis da l'imperiestro en sekreta misiono, e, quoniam nulu vidabis il antee, Hak la 2ma aceptis ita bonvoloza olda homulo en ilua kastelo.

Dum la dineo, Zhukal elevis ilua kupo e pronuncis ilua malediko:

"Rejulo Hak la 2ma, danko pro Vua acepto. Me vidas ke vi lojas en revo-kastelo e, konseque, me volas pagar a Vu to quon Vu meritas: me kondamnas Vu dormar eterne en la profundajo dil monto!"

Nemediate la rejo Hak la 2ma dormeskis, e kun il la tota habitantaro dil rejio.

Zhukal ekiris la rejio kun l'intenco dicar a l'imperiestro ube la kastelo esis lokizita, por ke la soldati ocidez ilu. Tamen, kande il esis trairanta la frontiero, il trovis, en la teri di l'imperio, puerulo ludanta kun ilua preceptoro.

“Damnita ilu esez!”, Zhukal klamis, “la unika persono quan me ne dormigis esas la heredonto! Bone, me finigos ico!”

Dum ke il proximeskis al puerulo, la preceptoro remarkis la prezenteso dil magiisto, e rapide il prenis la puerulo e kureskis vers la monti.

Zhukal sequis il sen savar, ke la preceptoro esis inteligenta homulo, qua povis celar su rapide.

“Bone, li amba sole nulo povos facar”, pensis Zhukal. Ed il rikomencis ilua retroveno al kastelo di l’imperiestro.

***

Kande la preceptoro e la puerulo arivis al loko ube esabis la kastelo, li vidis ke nur restis monto, e mikra pordo ube lekteblesis: “Hike jacas la trahizinto Hak, kondamnita a restar dormanta dum eterneso”.

“E quon me povas facar nun?”, questionis su la preceptoro. Ed il genupozis e pregeskis:

“Deo, donez a me inteligenteso por savar quon facar, nam la rejio restas destrutktita da l’enemiko, e me mustas gardar la heredonto”.

Dum la tota nokto la preceptoro restis preganta, mem se pluveteskis kande il genupozis. Kun

l’unesma lumo dil dio, il vidis ke la charniri dil pordo oxideskis e, kun forta pedofrapo, il povis enirar la “kastelo”.

Il trovis omni en la tablo, dormanta. Il pozis la rejulo en ilua lito, kun ilua glavo inter ilua manui.

La lumofaski qui eniris la chambro blindigis il duminstante, ed il frapis su la kapo, ed esvanis. Anjelo aparis en ilus sonjo, e tale dicis a il :

“Ne timez, nam granda esas la projeto di tua Deo por la rejio di Hak. Hakum ne konquestesos da l’imperiestral armeo, nam ol nebulizesos e nulu povos trovar ol. La rejulo dormos til la instanto, kande ilua filiulo vinkos l’enemiko di Deo, l’imperiestro. Nur tale la sorco finigesos. Ma kun la veko dil rejulo, ilua filiulo mortos, nam ilua intenco finabos”.

La preceptoro vekis e duktante la princo kun su, ekiris la kastelo ed iris al monti, sen savar tre bone quon ilu facus.

La nokto proximeskis, kande il trovis kabano di pastori. Il frapis la pordo ed apertis ol.

« Bona nokto ! », il dicis.

« Bona nokto », respondis la pastorulo ed ilua spozino.

« Mea filiulo e me misiris en la monti e ni ne havas loko por pasigar la nokto ».

« Vi povas dormar hike ! », respondis la pastoro.

« Me preparos la balnokuvo por vi », respondis ilua spozo.

« Dankego ! », respondis la preceptoro.

Kande la princo esis balnanta, la pastorino eniris la balnochambro por donar toali ad il, e vidis la rejala tatuo en ilua pektoro. Genupozante, el klamis:

« Mea princo, pardonez ni, ni ne savis ke esis Vu, ta qua esis en nia kabanacho ».

La klami facis ke la pastorulo e la preceptoro eniris la balnochambro, e, vidante la tatuo, la pastoro anke genopozis, dum ke la preceptoro kovris la tatuo dil pektoro per toalo.

« Voluntez ne parolar pri co », demandis la preceptoro.

« Ni pensis ke la tota rejala familio esis mortigita dal soldati dil imperiestro », dicis la pastoro. « La princo donas espero a ni, qui esas la sola pos-vivanti dil masakro kontre nia populo ».

« Nulu povas savar pri co », adjuntis la preceptoro, « nam l’imperiestro volus asasinar ilu e finigar kun nia rejio. Vi mustas gardar ilu, nam hike nulu venos por serchar ilu. Me lasos letro por ilu, donez ol ad ilu kande il adulteskos ».

« Ni facos quale tu dicis a ni », respondis la pastoro.

Ica nokto la preceptoro redaktis letro explikante la historio dil rejio, quo eventis al rejulo e quon la anjelo dicis ad il. Pos co, il abandonis la kabano nam il savis ke la magiisto serchos il itere.

« Adio », il dicis al princo. « Memorez qua tu es. Kande tu adulteskos, la pastoro donos letro da me explikante omno, lore tu saveskos quo esas tua misiono ».

Tale la preceptoro lasis la princo kun la pastori, ed ilu ekiris la monti, ed il marchis e lojis en la monti, til la instanto, kande la soldati di l’imperiestro trovis il. Il mortis dum lukto kontre li, ma li ne povis questionar il pri ube la princo esis, o kad il esis vivanta.

II

Dek yari pose

Hak arivis kavalkanta ube Jak, la pastoro esis gardanta la mutonotrupi.

« Fine tu aparas », dicis Jak. « Tu sempre venas tarde por gardar la trupi ».

« Me esis kavalkanta en la monti », respondis Hak. « Tu savas ke plezas a me desaparar en la monti, me trovas tranquileso ibe ».

Jak regardis la adolecanto. Ilu esis alta, forta, muskuloza, kun longa obskura hararo.

« Ultre, me adportis kuniklo por dejuno », il dicis dum ke il montris du granda kunikli al pastoro.

« Bon, bon, Kristina esos tre joyoza ! », respondis Jak. « Irez donar la kunikli ad el! ».

« Flugante me iras ! », dicis Hak, ed il spornagis la kavalo, qua quik desaparis tra la monti.

Jak tushis sua kamizo, ed extraktis kuverto ek ol. « Hodie esas la dio », il pensis.

Cadie esas la naskodio di Hak. Il evos 18 yari.

***

Pos la dineo e la celebro, Jak paroleskis kun Hak:

« Mea filiulo, me volas demandar de tu pardono…»

Hak regardis il kun surprizita vizajo.

« Me volas dicar, unesme, ke ni sempre amis, amas ed amos tu quale filiulo. Tamen, ni havis misiono, e hodie ol finesas. Tu komprenos omno pos lektir ica letro, quan tua preceptoro donis a me kande tu esis pueruleto. »

Jak donis la letro quan il gardis en ilua kamizo dum tante longa tempo.

« Ibe esas la respondo ad omna questioni quin tu havas nun. Me sugestas ke tu lektez ol, e ni povos parolar morge ».

« Bon », esis omno quon Hak povis dicar, tante multe suprizita il esis.

La pastorulo ed ilua spozino iris dormar, lasante Hak sole, kun la lumo dil kandelabro, lektanta la letro da ilu preceptoro.

Estimata Hak,

Se ton tu esas lektanta, me esos mortinta.

Tale komencis la letro, e tale komencis chanjo en la vivo di Hak. Fine, ilua destino atingabis il.

***

La sequanta matino, Jak ed ilua spozino Kristina vekis ed iris al koqueyo, ube Hak restabis dum la tota nokto.

Kande il vidis li, il levis su ed embracis li.

« Pardonez pro ne dicir to antee, ma tua preceptoro donis klara instrucioni a ni… », paroleskis Jak.

« Vi facis quon vi mustis facar », dicis Hak. « Nun me facos quon me mustas facar. »

« E quon tu pensas facar? », questionis Kristina.
« Me ne savas. » , respondis Hak. « Me ne savas… »

***

Un semano pose

La sendito da l'imperiestro aparis apud la kabano dil pastori.

« Saluto, pastori », dicis il. « Me esas la sendito da l'imperiestro, e me esas hike nam, segun la censo di habitanti di l'imperio, vi havas filiulo qua la lasta semano adulteskis ».

« Yes, co esa vera », respondis la pastorulo.

« Me venas por rekrutar il por l'armeo, quale diktas la lego en nia imperio ».

« Ni esas pastori ed il ne savas quale luktar», dicis Kristina.

« Il lernos en la milital akademio », respondis la sendito.

Hak ekiris la domo e, vidante co kom okaziono por proximeskar a l'imperiestro, dicis:

« Saluto, sendito. Me esis vartanta l'okaziono por unionar me a l'armeo di nia granda imperiestro. Me demandas nur un horo por preparar omno ».

« Ni rivenos pos un horo, ma ne intencez ulo stranja », respondis la sendito.

« Me esos pronta pos un horo », respondis Hak.

Il eniris la domo kun la pastori ed explikis ilua projeto a li : « Me esos la maxim bon soldato por esar proxim l'imperiestro, e tale me povos saveskar pri ilua febla punti, quin me profitos por destruktar il ».

« Tu savas quon tu facas », dicis Jak, ed il e Kristina embracis Hak. « Ni pregos por tu ».

« Me rivenos », dicis Hak. « Con me promisas a vi ».

Hak ekiris la domo.

« Guidez me al kazerno », dicis Hak. « Me volas servar l'imperiestro ».

La sendito ed il komencis marchar vers la kazerno ube il lernus omno pri militala vivo.

***

Du yari pose

Hak esis la maxim bon soldato di l'imperiestral armeo. Nulu povis kavalkar plu rapide, nulu povis uzar

l'arko plu bone, nulu esis plu forta, nulu esforcis plu kam il.

La generali esis fiera pri il. La maxim bon soldato, qua ne esis aroganta quale altri, sempre humila, sempre pronta por agar.

Pos du yari de aprentiseso, la mayoro di l'armeo kunvokis la soldati por informar li pri la nova milito:

« Soldati, la dio arivis en qua vi povos pruvar quon vi lernis dum ca du yari hike. Nia imperiestro decidis expansar nia imperio konquestante la teri en la sudo, habitata da barbari qui mustas edukesar e civilizesar. Omni, vers la sudo! ».

E la soldati komencis marchar vers la sudo di l'imperio. Granda kampanio komencis ca dio. Ma co esis l'okaziono por ke Hak povez plubonigar ilua posteno, por povar esar konocata da l'imperiestro.

***

Tri monati pose

La milito finis kun vinko da l'imperiestral armeo. Hak atingis ilua skopo: esar la maxim bona soldato di l'armeo, e tale, la raporto pri ilua agado atingis l'imperiestro, qua quik volis ke ilu esez en la palaco por protektar il.

Tre joyoze aceptis Hak la posteno, e tale il komencis ilua nova vivo en l'imperiestrala palaco.

« Esez bonvenanta a l'imperiestrala palaco! », dicis l'imperiestro Kazhul a Hak kande il eniris la pordego dil palaco.

« Esas por me granda honoro servar Vu, mea imperiestro », respondis Hak dum ke il genupozis.

« Tu ne bezonas genupozar », dicis Kazhul. « Tu esas la chefo dil personal armeo di l'imperiestro. Ol esas la maxim importanta ed alta posteno en l'armeo di nia lando », explikis Kazhul a Hak.

« Me esperas povar servar Vu maxim-bona-maniere », dicis Hak

« La servistino indikos a tu ube esas tua chambro, ed el explikos omno pri tua laboro e la plezuri qui inkluzas tua laboro », dicis Kazhul ridante.

Sen komprenar to quon il aludis, Hak sequis la servistino.

« Saluto, mea sinioro », dicis el. « Me esas Kuduza, tua personala servistino. L'imperiestro instruktis me, por ke me facez omno quon tu demandos de me ».

« Saluto, Kuduza. Me esas Hak. Voluntez nomar me Hak, 'sinioro' semblas bizara por me ».

« Me facos quale Vu dicas, mea sinio… Hak »

« Ed anke, voluntez uzar tu e ne Vu kun me, me ne esas l'imperiestro, e, quale tu, anke me servas il. »

Surprizita, Kuduza, duktis ed enirigis il en la chambro.

« Anke, a quo l'imperiestro referis kande il dicis 'la plezuri qui inkluzas mea laboro' ? », questionis Hak dum ke il eniris la chambro.

Il komprenis nemediate : la chambro havis haremo., granda lito kun silka litotuki, juveli, e mult altra luxoza kozi.

« Eeeeh, bone », diceskis Hak. « Tu dicis ke tu mustas facar omno quon me demandas ».

« Yes, Hak », respondis Kuduza.

« Bon, me bezonas nur un servistino. Voluntez dicar a l'altri ke li ne bezonesas hike ».

Surprizita, nam nulu dicabis ante co, Kuduza facis quale ilu demandabis.

« Anke, voluntez chanjar la lito e la litotuki. Me preferas simpla lito, quala ta qua uzesas dal pastori en la monti dil nordo di nia lando ».

« Me facos quale tu dicos, Hak », dicis el.

El adportis la sama litokuti quin Hak uzis en la domo dil pastori. Il pensis:

« Quale el povis savar to? Nur ulu qua habitis en la vilaji dil monti povas savar co ».

« Me mustas parolar kun l'imperiestro », Hak dicis ad el. « Me rivenos pose », il adjuntis.

La restajo dil dio Hak organizis la protektado dil palaco, la nokto-gardadi, ec.

Pos dinear kun l'imperiestro, il rivenis ad ilua chambro, ube Kuduza vartis il.

« Bonvenez itere! », dicis la servistino.

« Danko », Hak respondis. « Pardonez ma me dineis kun l'imperiestro, ni mustis parolar pri mult aferi».

« Me esis vartanta tu, ma quale tu preferas, el dicis », ed el iris al tablo ube l'altra servistini lasabis la dineo por il.

Hak vidis ke el nur manjis kazeo, frukti e mutonokarno, ulo quo nur la pastori dil monti facus. L'altra servistini sempre manjis la maxim kustoza nutraji.

« Forsan el venas ek… », Hak pensis. « Co ne esas posibla, omni esis ocidita… No, no, ico ne esas posibla ».

Pos manjar, el proximeskis a Hak.

« Bon, soldato, me esperas ke tu havas spaco por desero ».

« Ho, yes! », dicis Hak. « Pro quo tu ne desvestizeskas? »

El turnis e komencis deprenar elua vesto, lasante lua dorso nuda, e, tale quale Hak pensabis, el havis la sama tatuo kam il.

« Fo ko e ya fen?[1] », il questionis.

Kuduza petrigis.

« Pro quo tu parolas…? », el komencis questionar.

---

[1] De ube tu venas?

« Tu esas anke civitanino dil rejio… »

« Ne dicez! », el klamis, kovrante la tatuo kun la vesti. « Me pensis ke me esis l'unika persono qua transvivis… »

« Ma, quale tu transvivis? », Hak questionis.

« Me esis exter la rejio kande la magiisto destruktis ol », el dicis. « Me esis kaptita da l'armeo e me divenis servistino de kande me esis yuna ».

Lore, el haltis, aperceptante…
« Pro quo tu nomesas 'Hak'? Ka tu esas la filiulo di… », el komencis questionar.

« Yes, me esas il », Hak respondis.

El rapide genupozis :

« Me kredis ke omni asasinesis, me ne savis ke Vu esis vivanta, mea rejulo ».

« Staceskez! », dicis Hak. « L'imperiestro ne povas savar pri co. Ka tu volas ke il asasinez me? »

« No, no, mea rejulo », Kuduza respondis.

« Quon me dicis pri mea nomo? »

« Yes, Hak », el respondis.

« Traktez me quale me dicis, kom la generalo di l'armeo di l'imperiestro, nulo plusa », dicis Hak.

« Me facos tale », Kuduza dicis.

III

La semani pasis e pasis e Hak povis vidar quale l’imperiestro traktis la personi dil korto: tre male. La generali esis l’unika qui esis bone traktita da il, e li kondutis quale la rejuli kun l’inferiori.

Quoniam Hak ne havis multo por facar, il komencis vizitar la vilaji qui esis proxim la palaco, e to quon il vidis ibe esis tre konfuziganta: la vilajani timis la soldati dil rejulo. Sempre, kande la soldati eniris vilajo, nulu esis ibe por salutar li. La vilajani sempre celis su ek la rejal armeo. Kelke pose il komprenis la kauzo: la soldati furtis del vilajani e mem probis male traktar la vilajanini. Kande il demandis del soldati la kauzo di lia konduto, la respondo esis ke li havis permiso da l’imperiestro.

« Kun me, vi ne havas permiso por male traktar la vilajani », il dicis.

E la novaji pri co pluvastigis tra la vilaji, ube la vilajani komencis laudar il vice l’imperiestro.

Quoniam il vidis la situaciono dil vilajani, il komencis facar expedicioni kun injeniori por plubonigar voyi e ponti, e pose, la domi dil vilajani.

« Me ne povas kredar quon l’imperiestro facas a lua populo », Hak dicis a Kuduza. « Li mem ne povas

manjar ed il impostas plu e plu al vilajani, la soldati furtas quon li trovas kande li trairas la vilaji. To ne esas lando, to esas koshmaro! ».

« E quon tu povas facar? Nulo! », Kuduza respondis.

« L'imperiestro grantis permiso a me por irar al vilaji dil nordo, por ke me povez reparar la ponti e voyi ibe. Me esos dum un monato ibe, ka tu volus venar kun me? », il questionis.

« Sendubite! », el respondis. E li interkisis.

***

Pos un semano di harda laboro en ita vilajo, Hak e Kuduza iris al monti por kavalkar. Astonante, el povis kavalkar tre bone. Tamen, la kavalo komencis kurar sen obediar la komandi de Kuduza. Hak sequis el e li amba finis an la pordo dil kastelo qua esis klozita dal magiisto.

Hak deskavalkis e, tushante la letro quan sua preceptoro skribis ad il, il povis audar voco dicante: «Til kande, til kande».

« La tempo arivis por agar », il dicis a Kuduza, qua rapide komprenis pri quo il parolis.

La paro retrovenis al palaco di l'imperiestro e, profitante la nokto, Hak asasinis il.

Ante facar to, il naracis la predicajo a Kuduza, qua, plorante, dicis: Tu mustas facar to quo esas tua devo, me iros helpar la rejulo.

Nulu povus kredar quo eventabis! L'imperiestro aparis mortinta, e nulu savis pri la kulpanto! Anke, la maxim grava generalo dil lando aparis mortinta.

Quoniam l'imperiestro havis nek spozino nek filii, la tradiciono dil rejio esis kronizar la maxim grava generalo, ma Kuduza venenagis li ante fugar por irar al monto ube la dormanta rejulo devus vekar.

***

Kuduza apertis la pordego e vidis ke la rejulo apertabis ilua okuli. Genupozanta, el dicis:

« Mea rejulo, la trono vartas Vu ».

Ed el guidis il a quo, til nun, esabis la palaco di l'imperiestro.

Linguo di Hakum

La linguo di Hakum ne esas multe developita ma hike me lasas to quon me kreis por la rakonto.

Pronomi

Personi	Singularo	Pluralo
Unesma	a	ai
Duesma	e	ei
Triesma	o	oi

Verbi

Konjugado

<table>
<tr><th>Tempi</th><th>Partikulo</th><th></th></tr>
<tr><td>Prezento</td><td>ya</td><td rowspan="3">+ infinitivo</td></tr>
<tr><td>Pasinto</td><td>yi</td></tr>
<tr><td>Futuro</td><td>yo</td></tr>
</table>